

ZNMIK

Jrg 22 nr 3 najaar 2015

ZAANSE NATUUR & MILIEU KRANT

Redt de grutto

De vos geliefd en
gehaat

ZNMO webpagina

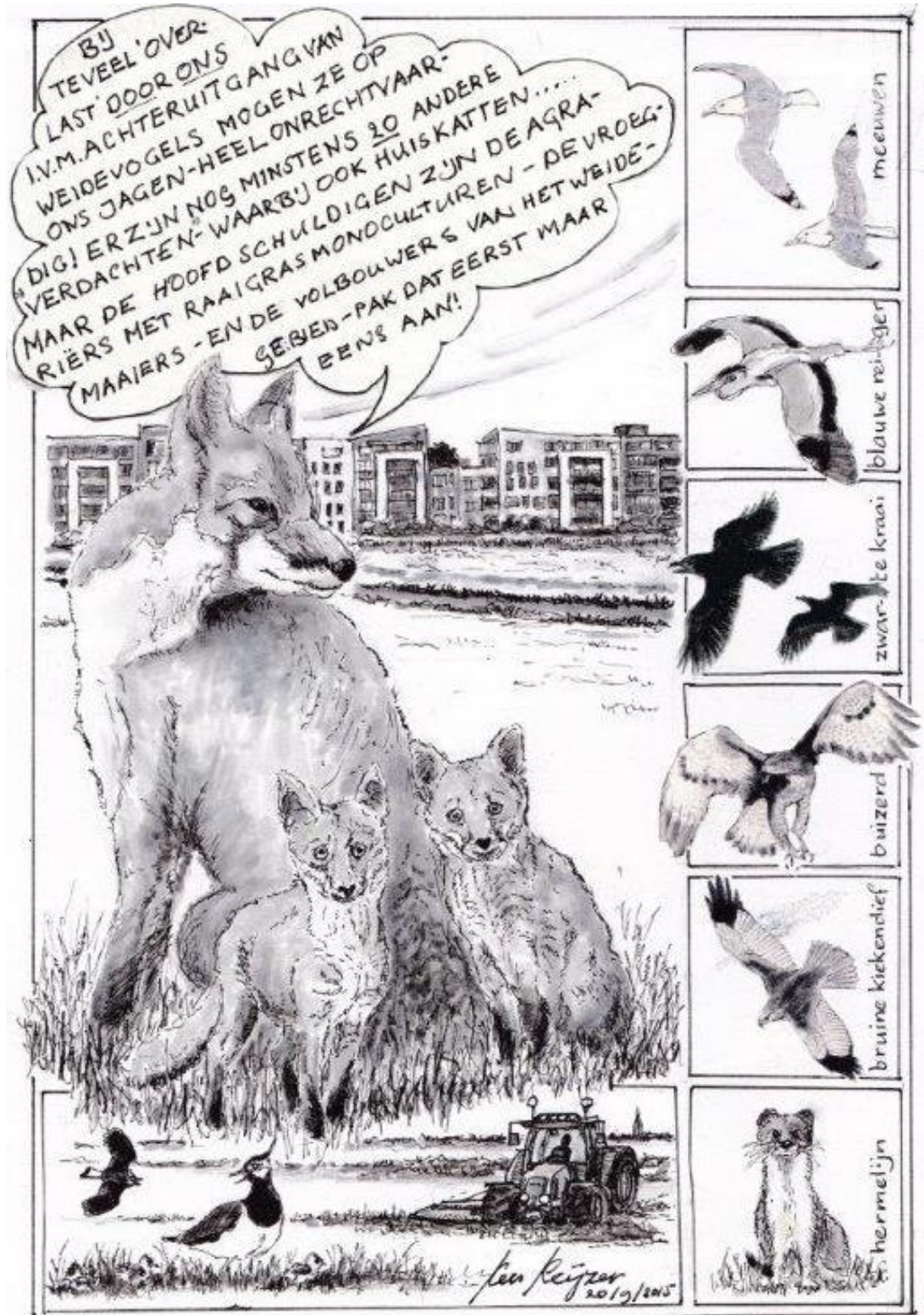
Vegetatie in
vlinderleefgebied

Vaantjesboom

Opening
Zonneveld

Meidoorn

Verneemspaak

COLOFON

De Zaanse Natuur- en Milieukrant is een uitgave van het Zaanse Natuur- en Milieu Overleg (ZNMO). De krant verschijnt vier maal per jaar. De inhoud van de artikelen geeft niet noodzakelijkerwijs de visie van de redactie weer.

In Zaanstad bestaan diverse organisaties die zich (ook) inzetten voor natuur en milieu. Het ZNMO zorgt er voor dat deze afzonderlijke organisaties van elkaars activiteiten op de hoogte blijven, door periodiek overleg en door de uitgave van deze Zaanse Natuur- en Milieukrant. Ook treedt het ZNMO in voorkomende gevallen naar buiten met een gezamenlijk standpunt over een bepaalde kwestie.

Lidorganisaties ZNMO

- Kontakt Milieubeheer Zaanstreek 6353580 kmz@dds.nl
- Fietsersbond afd. Zaanstreek 6176250 sonjapuhl@hotmail.com
- Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (Zaanstreek) 6140747 jkorteno@xs4all.nl
- Milieudefensie Zaanstreek 06-48363237 zaanstreek@milieudéfentie.nl
- OBW Ongeschonden Behoud Westzijderveld, 075-6167192 obwsecretariaat@upcmail.nl
- Open Polders Assendelft 6700267 openpoldersassendelft@hetnet.nl
- Staatsbosbeheer (Zaanstreek) 6212522 e.gerrevink@staatsbosbeheer.nl
- Vogelbeschermingswacht "Zaanstreek" www.vogelwachtzaanstreek.nl
- Zaanse Natuur en Milieu Centrum 6312020 info@zaansnatuurenmilieucentrum.nl
- Zaanse Energie Koöperatie 06-33800429 info@zaanse-energie.nl

Redactie: Loek Vlaanderen, Rita Melk, Elsa Loosjes, Gerrit Jan van der Schoor (vormgeving).

Aan dit nummer werkte verder mee: Dick Beets, Jan van Geffen, Kees Keijzer, Nynke Sminia.

Redactieadres en abonnementen-administratie: ZNMK, Stationsstraat 38, 1506 DH Zaandam
Telefoon: 6353580 of 6212153
E-mail: kmz@dds.nl
Website: www.kmz1971.nl

Abonnementsprijs € 6,- per jaar.
Abonnement samen met lidmaatschap KMZ €15,- per jaar.
Bankrekening NL62INGB0002368420
Deadline volgende ZNMK: 1 december

Redactioneel

Roerige tijden rondom. Veranderingen op til. Niet te ontwijken, maar ook weer met nieuwe perspectieven. Ik duid op de verhuizing van KMZ uit het huidige MF-pand aan de Stationsstraat in Zaandam. Ook MF gaat eruit. Waarheen dat weten we nog niet. Toch hebben we er jaren met plezier onderdak gehad. De volgende krant komt vanaf een ander redactieadres. Daar krijgt u absoluut bericht van.

Dus het is allemaal zeer druk, nieuwe locatie zoeken, bekijken en bespreken... maar we ontmoeten weer veel nieuwe – soms ook 'groene' - mensen, met ook weer andere inzichten en heldere ideeën. Dat komt allemaal goed.

In ieder geval is deze krant zeer goed gevuld. We hadden tijdens de laatste ZNMO-vergadering aan de mensen doorgeven dat als onderwerp voor deze uitgave 'de vos' was gekozen. Dit ook omdat tijdens de viering van de Nacht van de Nacht, 24 oktober aanstaande, dit mooie dier onderwerp is van de presentatie die vooraf gaat aan de (natuurlijk) gratis boottocht. Met een goede spreker hebben we al afgesproken net als we, natuurlijk weer, op de boot van SBB uit Westzaan kunnen rekenen, met haar vaste kapitein. Nu duimen voor mooi droog weer. Inschrijven kunt u bij kmz@dds.nl, op volgorde van binnenkomst, en vol is vol.

We ontvingen van drie ZNMO-organisaties een stuk over de vos in de Zaanstreek. Interessant leeswerk. Leuk ook, vanuit verschillende organisaties, en met alle hun eigen visie. Maar natuurlijk zijn er ook weer stukken van de Bomenstichting, de Zaanse Energie Koöperatie, de Fietsersbond en KNNV. Van de zomer hebben ook deze organisaties niet stil gezeten. U heeft het misschien wel in de krant gelezen hier en daar. Een vaantjesboom die zomaar gekapt wordt en bijenorchissen die op meerdere plekken in de

Zaanstreek gewoonweg gemaaid worden. Dat kan toch allemaal niet de bedoeling zijn, maar het gebeurt. En niet één keer. Brief aan de wethouder over de boom; een nieuwe is geplant bij de ingang van het in 't Veldpark – in deze voor alle planten moeilijke warme en droge zomer. Maar de afdeling groen heeft bijna dagelijks twee gieters water gebracht en de boom staat er nu goed bij. Over de bijenorchissen is de KNNV met de betreffende gemeentelijke organisatie in discussie gegaan en we hebben daarover op het MF-kantoor met zijn allen overleg gehad. Er is beterschap beloofd. En de KNNV-mensen gaan samen met een aantal vrijwilligers van KMZ in maart 2016 rozetten tellen en markeren zodat ze niet nog eens weggemaaid gaan worden. Want nog een keer op rij geen nieuwe aanwas en weg zijn ze, voor iedereen.

Er zijn natuurlijk veel grotere mondiale problemen op te lossen maar als we op microgebied niet bereid zijn beschermde zaken te behouden, dan kunnen we beter stoppen. Vorige keer schreef ik u over de ophanden zijnde kap en uitdunning van een boompartij in Oud Koog. Maar de bomen stonden op particulier terrein en het is dus net na de afsluiting van het broedseizoen toch gebeurd. Helaas, ook de zwaar beschermde uil heeft een andere roestplaats moeten zoeken. Hij is in de buurt niet meer te vinden. Veel leesplezier, ook deze keer, en hopelijk tot weer ziens.

Rita Melk

Voor milieumeldingen kunt u bellen:

- Gemeente Zaanstad: 14 075
- Omgevingsdienst Noordzeekanaal-gebied 0251 - 263 863 tussen 9-17 uur
- Milieuklachtentelefoon Noord-Holland : 0800 - 998 6734 (gratis, keuze menu 1)
- Informatie- en klachtenbureau Schiphol: 020 - 6015555 of www.crosinfo.nl

Vaantjesbomen op schoolplein Paus Joannes rk basisschool De Weer 25 Zaandam
Zie pagina 4

De groene doe agenda

Zondag 4 oktober Dierendag Stadsboerderij Darwinpark

Op deze zondagmiddag zijn er vanaf 13.00 uur op de allerlei activiteiten. Onder andere een kleindierenkeuring. Deze is gratis. Voor meer info hierover en nog andere activiteiten, zie website: zaansnatuurmilieucentrum.nl/activiteiten

Zondag 4 okt. Najaarsschouw ZEK

Van 15 tot 17 uur in de kantine van manege Veldt, onderdeel van onze Zonneveldt locatie, Engewormer 25 te Wormer.

Zaterdag 24 oktober Nacht van de Nacht

Kontakt Milieubeheer Zaanstreek nodigt u uit voor een nachtelijke vaartocht door het **Guisveld** vanuit Staatsbosbeheer, Middel 180, Westzaan. Vooraf, om 20 uur, wordt de vos en zijn leefwijze toegelicht door Nico Dekker (voormalig boswachter van het IJperveld) en boswachter Erik van Gerrevink (Guisveld), en zullen zij hun bevindingen vertellen.

Daarna is er een vaartocht van een uur door de duisternis van het Guisveld. Wegens het beperkt aantal plaatsen in de boot is aanmelden noodzakelijk. Het

liefst per e-mail: kmz@dds.nl of op de woensdagen van 10.00 tot 15.00 per telefoon: 075-6353580. Deelname is gratis, vol is vol.

Milieudefensie Zaanstreek organiseert bij de **Poelboerderij** in Wormer van 19.30-21.30 uur een biologische, vegetarische picknick. Tijdens de picknick zal er een meditatie plaatsvinden, kosten 10 euro p.p. Opgave/informatie: Hans Mandjes, email: zaanstreek@milieudefensie.nl, tel. 06-48363237.

Stichting Kalverpolder

Werkdagen: iedere dinsdag van 9.00 tot 14.30 uur, werkplek is Kalverringdijk 32.

Vogelbeschermingswacht Zaanstreek Werkgroep Oostzanerveld

Werkdagen op de zaterdagen 5 en 26 september, 17 oktober, 7 en 28 nov. Verzamelen om 9.15 uur bij eetgelegenheid Het Zaanse Hoekje, Watering 1 Zaandam-Peldersveld

OBW / Vogelwerkgroep Westzaan Werkochtenden Westzijderveld:

Op zondag 13 september, zaterdag 17 oktober, zondag 15 november en zaterdag 12 december.

Verzamelen bij molen De Schoolmeester om 9.15 uur.

Repair Café Darwinpark

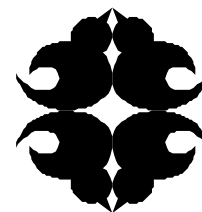
Op de vrijdagen 18 september, 16 oktober, 20 november en 18 december (elke derde vrijdag van de maand) is er van 14 - 16 uur een Repair Café in de grote stal van stadsboerderij Darwinpark. Dus heeft u ook kapotte voorwerpen in huis? Kom dan langs bij het Repair Café. Want terwijl de reparaties gezamenlijk worden uitgevoerd tegen een vrijwillige bijdrage, zijn de bijeenkomsten ook vooral gezellig! Het Repair Café is een buurtinitiatief dat repareren promoot als alternatief voor weggoien. Buurtbewoners kunnen hier met kapotte spullen naartoe komen om die te laten repareren.

KNNV Werkgroep Kooiakkers

Iedere woensdagochtend, en op de zaterdagen 3 oktober, Natuurwerkdag 7 november, 12 december wordt er aan terreinonderhoud en inventarisering gedaan. De werkplek is bij de Leegwaterweg, 200 meter voor de verkeerslichten Wijde wormer, aanvang 9.30 uur.

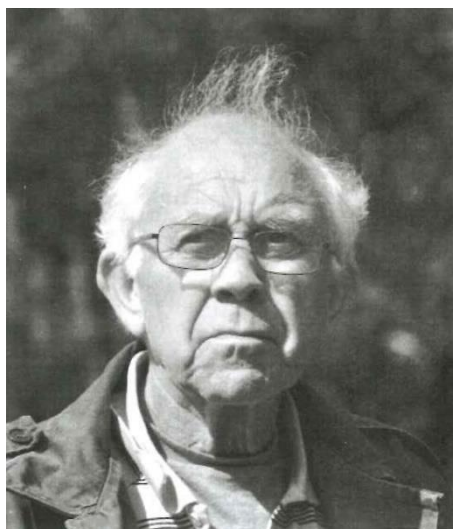
KONTAKT MILIEUBEHEER ZAA NSTREEK

KMZ is in 1970 opgericht. De vereniging heeft tot doel het welzijn te bevorderen door te waken voor milieuaantasting en door het milieubeheer in de Zaanstreek te activeren. Dit geldt in de ruimste zin van het woord. KMZ zet zich in voor beperkte uitbreiding van Schiphol, voor verstandige ontwikkeling van het Noordzeekanaalgebied, voor beperking van de automobilititeit en behoud van het restant Zaanse veenweidegebieden. KMZ werkt zo veel mogelijk in samenwerking met verwante organisaties.

Bob Prijs overleden

Op 20 april 2015 is Bob Prijs overleden. Bob stond aan de wieg van KMZ. Hij was de eerste voorzitter van het op 7 april 1971 als stichting opgerichte Kontakt Milieubeheer Zaanstreek. Hij bekleedde deze functie zo'n 5 jaar. Het waren de roerige jaren zeventig waar, na samenvoeging van de diverse gemeenten tot Zaanstad, het grootschalig denken de overhand nam. Bebouwing van de Zaandammerpolder en grote delen van het Westzijderveld bestemd voor industrie, het centrum van Zaanstad dat moest komen in het Guisveld, grote woontorens in de Kalverpolder, doortrekking van de Dr. Scholtenweg over Haaldersbroek, een Hem-autotunnel tracé, en een haven in de Wijkermeer. Samen met diverse organisaties en studenten van Zaanse Studenten

Vereniging, werd een tegenoffensief voorbereid. Het verzet haalde de televisie.

Bob kreeg in het VPRO-programma 'Berichten uit de samenleving' 6 minuten om uit te leggen wat er aan de hand was. Ook de ontmoeting met destijds Koningin Juliana, die vroeg of hij over het bovenstaande geen brieven aan de burgemeester had geschreven. Toen Bob antwoordde dat hij dat wel had gedaan, maar daar nooit antwoord op had gehad, sprak Juliana burgemeester Laan vermanend toe: "maar meneer Laan toch...!" Bij het weggaan sprak Juliana Bob nog aan, ze wenste KMZ nog veel succes. Ook latere bedreigingen vanuit het Regionaal Orgaan Amsterdam op onze natuurgebieden vonden Bob op hun pad. Voor het vele werk dat hij heeft gedaan voor KMZ zijn we Bob veel dank verschuldigd.

Bestuur KMZ

Ik stond er bij en keek er naar

De grutto is de voorbode van de lente. Een voorjaarsvogel die zich goed laat horen boven het boerenland, dat een van de duurste landbouwgronden in de wereld is. Veertig jaar geleden kwam hij veel voor in Nederland; zo'n 12000 broedparen waren er in de 70-er jaren. Nu, 40 jaar later zijn er nog maar 3500 broedparen.

We noemen hem cultuurvogel. Door het wijzigen van het cultuurlandschap zullen de weidevogels verdwijnen. De grutto en de Kieviet, de tureluur en de leeuwerik hebben zich niet aan gepast aan het veranderde landschap. De scholekster heeft zich wel aangepast en is van wadvogel weidevogel en stadsvogel geworden. Hij broedt op de grinddaken en foerageert in de parken en op sportvelden of golfbanen. De neerwaartse curve die de grutto-populatie laat zien, een daling in veertig jaar van 70 procent, is de keerzijde van het omlaag brengen van de kostprijs en het vergroten van de productiviteit per hectare. Als je niet mee kan komen als boer, moet je je bedrijf sluiten. En dagelijks sluiten boerenbedrijven. Dit speelt zich allemaal voor onze ogen af, op het boerenland.

Het heeft er alle schijn van dat boeren

gevangen zitten in een labyrint en geen uitgang meer kunnen vinden. Zij vierden de afschaffing van de gehate Europese melkquota op 1 april 2015 als 'Bevrijdingsdag' en de aanvraag voor de bouw van megastallen is in volle gang. De weilanden liggen er bij als prairies met Engels raaigras vol met mest en antibiotica. Daar is geen plaats meer voor kruidenrijke weilanden. Maar die zijn wel beter voor de gezondheid van het vee. De koeien van nu zijn gefokt als levende melkfabrieken.

De melkproductie per koe steeg van 2500 liter per jaar rond 1900, naar 4000 liter in 1950 en naar 8000 liter heden. Er zijn gelukkig nog wel boeren die geven om de weidevogels. Zij hebben nog stukken kruidenrijk grasland en een plas dras perceel voor de weidevogels waar de waterstand wat hoger is. Weidevogels kosten geld, maar waarom kan de melkprijs niet wat hoger - voor het behoud van de weidevogels?

Redt de grutto!

Voor mij is de grutto de kanarie in de kolenmijn van de intensieve melkveehouderij. Hij symboliseert het blinde groeigeloof en de blinde investeringsdrang. Als die heersen, gaat hij dood. Als wij de grutto van het weidelandschap willen behouden, moeten we investeren in de kwaliteit van het cultuurlandschap. Het percentage van het bloemrijk grasland met een hoger waterstand van, bijvoorbeeld, 20% van het turbo-raaigrasland, moet mogelijk gemaakt worden. Laten wij ons de weidevogels afpakken of starten wij een reddingsoperatie om de weidevogels te behouden?

Loek Vlaanderen

“Laatste” vaantjesboom niet de laatste

Een boom kan veel emotie geven. Dat overkwam mij in het laantje van de Stadskwekerij, om te kijken of de bladeren al aanwezig waren voor de aanstaande rondleiding over boomsoorten. In het laantje waren de heesters met de grond gelijk gemaakt. De amberboom, tulpenboom en

vaantjesboom waren gekapt. Alleen de taxus en de eik stonden er nog. Een laantje met een hoge dendrologische waarde was geruïneerd. Het is ook geen voorbeeld van soortenkennis en diversiteit dat Groenonderhoud hier heeft toe gepast. Met Kontakt Milieubeheer Zaanstreek is overlegt welke stappen we gaan ondernemen naar de gemeente Zaanstad. Besloten werd om een brief te schrijven naar de wethouder, met de verontrusting dat waardevolle bomen zonder kapaanvraag door de gemeente gekapt worden en dat dit in de toekomst moet worden voorkomen. Tevens is een verzoek gedaan tot herplanting. De gemeente antwoordde met de nodige verontschuldiging. De herplanting is gedaan in het Veldpark voor de ingang van de Heemtuin (zie foto). De krant werd ook ingelicht over de kap van de vaantjesboom en deze schonk ruim aandacht aan het voorval.

Reacties

Diverse mensen reageerden op de opmerking dat het de enigste

vaantjesboom in de Zaanstreek was. Er staan echter zowel in Krommenie en Landsmeer vaantjesbomen. Verder schreven leerlingen van groep 8 van de Paus Joannes basisschool: "Wij hebben uw stuk over de vaantjesboom in de krant gelezen. En wij hebben gelezen dat u fietstochten langs bijzondere bomen maakt. Daarbij kwam u steeds bij een vaantjesboom, die ze nu hebben omgehakt. Nu kunt u nergens in de Zaanstreek meer een vaantjesboom zien.

Wij zitten op de rkbs Paus Joannes en wij hebben er wel vier op ons voorplein. Toen ons plein werd ingericht heeft meneer Fontein dit bedacht. Want als de kinderen voor de eerste keer op school komen huilen de moeders een beetje bij het afscheid en als groep 8 weggaat van school wordt er weer een beetje gehuild. Onze bomen zijn nog wel erg jong en hebben nog niet veel vaantjes of zakdoeken.

Dus als u een vaantjesboom wilt zien, kom dan naar onze school. U bent van harte welkom."

Vossenjacht!??

De vos komt de laatste jaren ook in de Zaanstreek voor. Dit ontlokt verschillende reacties voor en tegen de vossenjacht. Hieronder diverse standpunten.

NB. Het KMZ-standpunt is: Nee, tenzij ...

Verspreiding en opkomst van de vos in de Zaanstreek

De vos is een opportunist die zich aan weet te passen aan vele omstandigheden, hij wordt ook wel een cultuurvolger genoemd. De vos komt van oorsprong niet voor in het Zaanse veenweidegebied, maar is hier nu zeer algemeen. Hij leeft ook bijvoorbeeld op oude baggerdepots, op (rommelige) boerenerven, bij (spoor)dijken, in recreatiegebieden enz.. Van oorsprong is hij echter een bewoner van de hoger gelegen zandgrond en bossen.

De allereerste vossen in Noord-Holland werden ontdekt in de duinen rond 1960, en ook in die tijd werd daar de eerste vos geschoten. In de duinen waren jachtwachters/ duinwachters in dienst van rijke families die zich bekommerden om de wildstand in de duinen. Zij hadden tot taak het schadelijk wild te vangen of te schieten en vraatschade door konijnen te voorkomen bij de tuinders die hun (boeren)bedrijf aan de duinranden hadden.

Het duurde echter nog tot de jaren 80/90 voordat de vossen zich vanuit de duinen over Noord-Holland verspreidden. Ook kwam er in die jaren een jachtverbod en zo verloren de jachtwachters/ duinwachters hun baan. Dat had echter tot gevolg dat de vossenpopulatie in Noord-Holland vrij spel kreeg. De vossen kwamen steeds meer het binnenland van onze provincie in. Het zal rond 2002/2003 zijn geweest dat de vos zich in de Zaanstreek vestigde. Tot die tijd werden de vossen door de jagers nog redelijk in bedwang gehouden binnen de duinen. Met het inwerking treden van de huidige flora- en faunawet (1 april 2002) kwam er ook een landelijk jachtverbod op de vos.

Vanaf toen is het allemaal heel erg snel gegaan, en de vossen verspreidden zich in rap tempo. Ze werden gesignaleerd op plekken waar er nog nooit een was gezien. De vos heeft volgens veel mensen een hekel aan

zwemmen, dus een vos in een veenweidegebied dat kan nooit, dacht men. Het tegendeel is echter waar, want de vos is een opportunist en kan zich aanpassen, dus ook aan de omstandigheden in ons geliefde veenweidegebied.

Nu de vossen bij ons in de veenweidepolder zitten, botsen er meerdere belangen. Aan de ene kant hebben we in de veenweidepolders de weidevogels - zoals de grutto, Kieviet, tureluur, scholeksters en op sommige plekken nog de kempaan en de bodembroeders - watervogels, fazanten enz. - en aan de andere kant hebben we de vos.

Met de komst van de vos kwamen er ook problemen, zo werden er in 2003 meldingen gedaan van schade. Die schade bestond uit predatie van weidevogels, lammeren en pluimvee van bewoners in het buitengebied. Er volgde veel discussie - ook een landelijke - over de rol van de vos bij de predatie van weidevogels, de vos kon niet zoveel schade aanrichten, zei men, maar toch waren er (rijke)weidevogelhoeven die ineens vogelarm waren. Uit het hele land kwamen er meldingen van predatie door vossen. Het duurde echter tot 12 mei 2006 voordat minister Veerman de vos op de landelijke vrijstellinglijst plaatste en de jagers weer ingezet konden worden om de vossenpopulatie te beheren.

Ondertussen was de vossenpopulatie zo sterk gegroeid dat het beheer een zeer moeilijke opgave was - en nog steeds is.

Op veel plekken in Nederland en ook in Noord-Holland stond men het beheer op de vos niet toe, dit was onder meer het geval op terreinen van de grote terreinbeherende organisaties (TBO) zoals: Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer en in recreatiegebieden.

Het is een landelijke trend dat er een grote achteruitgang is van de weidevogelpopulatie. De modernisering van de landbouw is een hoofdoorzaak van de afname van de weidevogels, maar dit is voornamelijk het geval op de plekken waar ruilverkaveling heeft plaats gevonden, zoals in de Wijde Wormer en de Assendelverpolder. Dit wil niet zeggen dat er in deze polders geen predatie is door de vos want ook hier zijn voldoende prooien. Maar in de veenweidepolders in de Zaanstreek speelt dit een kleinere rol omdat het land dit niet toelaat, het is als het ware drijfvlank. Je kunt er niet met een grote tractor op want die zakt weg in de slappe grond. Maar toch is de weidevogelpopulatie ook daar achteruit gegaan, dit komt voor een deel voor rekening van de vos, maar ook voor die van de zwarte kraai en de hermelijn.

De Wild Beheer Eenheid probeert de vossenpopulatie onder controle te krijgen maar omdat er veel van de veenweidegebieden ook onder het regime Natura 2000-regelgeving vallen zijn de mogelijkheden niet heel groot. In bijna alle N2000 gebieden is het verboden in het broedseizoen verstoring te veroorzaken, dat is knap lastig als er een vos in een bepaalde hoek van een veld huist en er worden met regelmaat nesten gepreedeerd. Vossen kunnen namelijk wel 4-8 jongen per jaar krijgen, dus nemen ze snel in aantal toe. Het trieste is dat in natuurgebieden die bedoeld zijn voor weidevogelbescherming het nalaten van vossenjacht juist negatief uitpakt voor weidevogels. Het weidevogelbeheer is in die gebieden dan weggegooid geld. Gelukkig beseffen natuurbeschermers steeds vaker dat niets doen de problemen alleen maar vergroot.

Bejagingmethoden voor de vos

Jagers proberen op meerdere manieren de vossenpopulatie onder controle te krijgen, hieronder volgen een paar bejagingmethodes.

Drijfjacht

Jagers gaan - voornamelijk in het najaar en de winter - in een groep een ruig veld uitdrijven, dit is meestal een rietland of een perceel met veel riet, onkruid en/of bramen. Rond de afgedreven percelen wordt gepost door jagers.

Lichtbakken met kunstlicht

Lichtbakken – hiervoor is een ontheffing van de provincie noodzakelijk en het gebeurt alleen in de periode van februari tot half juni -: men gaat 's nachts vanuit een rijdende auto met een schijnwerper over de velden schijnen.

Zodra er een vos in de lamp kijkt ziet de jager de amberkleurige ogen van de vos; een andere jager probeert dan de vos proberen te schieten. Dit is de meest efficiënte manier om de vos te beheren.

Aanzitjacht

De aanzitjacht - in het voorjaar en de zomer op gemaaide percelen - is geduld hebben, dit omdat er vele uren word gepost op een wissel of bij een voerputje. Jagers zijn bekend in hun veld en weten wat er aan wild zit en hoe het zich door het veld verplaatst.

Vangkooi

Soms plaatst de jager een vangkooi (een doorloopkooi). In een vangkooi worden doorgaans bijna alleen jong volwassen vossen gevangen, de oudere

vossen vertrouwen een kooi niet en lopen er niet snel in.

Bouwjacht

Bouwjacht vindt bij ons in de Zaanstreek bijna niet plaats om de simpele reden dat de vossen bij ons in het gebied zichzelf niet of nauwelijks in kunnen graven. De vossenbouw (het vossenhol) zit meestal in (spoor)dijken, baggerdepots, industrieterreinen of recreatieterreinen.

Vossenafschot in de Zaanstreek

In de Zaanstreek worden per jaar gemiddeld 40 vossen geschoten, maar in bepaalde gebieden worden geen of nauwelijks vossen geschoten. In bijvoorbeeld het Jagersveld zitten meerdere vossen maar er wordt geen beheer uitgevoerd. De vossen uit het Jagersveld foerageren ook in het Oostzanerveld maar ook in de Kalverpolder of de Wijde Wormer. Uit zenderonderzoek blijkt dat vossen makkelijk 5-10 kilometer verderop gaan jagen. In recreatiegebied 't Twiske wordt weinig beheer uitgevoerd, omdat dit een recreatiegebied is en de TBO vindt dat beheer niet nodig is. Drie jaar geleden is er anderhalf jaar lang actief beheer uitgevoerd en zijn er veel vossen geschoten.

Dit was goed te merken aan de weidevogelstand in Oostzaan, er was 70% minder predatie door de vos en er waren 60% meer jonge weidevogels groot geworden. Helaas is het actieve

beheer in 't Twiske gestopt en de predatie gaat dus weer omhoog. Het was niet alleen de weidevogel die hiervan profijt had, zo zag je in 't Twiske later weer meer fazanten er kwamen ook weer meer hazen en konijnen voor.

De eerder genoemde TBO's staan op goede voet met de Wild Beheer Eenheid en ze werken dan ook regelmatig samen. Ook bewoners uit het gebied nemen zo nu en dan contact op met de Wild Beheer Eenheid en vragen om hulp. Er worden namelijk regelmatig huisdieren en (sier)pluimvee van de mensen opgegeten. Vaak zie je ook dat alle dieren in een ren door een vos gedood worden zonder dat ze allemaal meegenomen worden.

Aan het eind van de jacht maakt de jager een zogenaamd tableau op. Hij telt dan de dieren die hij heeft geschoten. De jager levert deze afschotgegevens in bij de Wild Beheer Eenheid en die stuurt ze door naar de landelijke databank van de Koninklijke Jagers Vereniging (KJV) deze verzamelt de afschotcijfers en verantwoordt haar optreden zo aan de provincie.

Wij hopen dat u door het lezen van dit artikel meer inzicht heeft gekregen in de levenswijze en de noodzaak van het beheer van de vos in de Zaanstreek.

Het bestuur Wild Beheer Eenheid Zaanstreek en omstreken

Vossen jagen helpt niet....

Mensen uit westers georiënteerde samenlevingen (opgeleid, geïndustrialiseerd en democratisch) zijn volgens antropologen niet tot hun status van betrekkelijke rijkdom en een langer leven in gezondheid gekomen omdat ze intelligenter of sterker waren, maar omdat ze konden beschikken over een gunstige omgeving. Er waren voldoende domesticeerbare dieren, een vruchtbare grond en er was schoon en voldoende water zodat ze de mogelijkheid kregen op een vaste plek te wonen en een gelaagde samenleving op te bouwen. Binnen hun ecosysteem hebben soorten, zoals vossen, vogels of mensen, soms wisselende kansen. Het slechtste systeem is, zo gezien, dat waarin enkele soorten kunnen overheersen ten koste van andere. Vooral rond de vijftiger jaren van de vorige eeuw waren de kansen gunstig voor de weidevogels in Nederland.

Er was voldoende voedsel in de zompige weiden, waarin vooral een heel diverse vegetatie en een hoog waterpeil zorgden voor voldoende klein bodemleven dat als voedsel diende voor de jonge vogels. De sinds de laatste eeuwwisseling opgekomen grote waardering voor de natuur door de mensen en daarmee van hun biotoop, leek daarnaast een garantie voor hun voortbestaan.

Dat is veranderd. Overal in Nederland heeft men geprobeerd de opbrengst van de weiden te vergroten. Extra voedzaam gras (m.n. Engels raaigras (Lolium perenne) werd ingezaaid, de koeien werden doorgefokt op hun melkgift, er werd steeds vroeger gemaaid en het waterpeil ging - en gaat nog steeds - naar beneden. Dat geeft gevolgen gehad. De koeien werden melkmachines en kwamen steeds minder buiten, het voedzame gras trok extreem veel ganzen aan, de groene grastapijten zijn minder aantrekkelijk voor bodemleven en allerlei soorten weidevogels. Er zullen nog meer gevolgen komen. Het land klinkt in en zakt tot verder onder NAP, zodat er extra maatregelen moeten komen tegen wateroverlast, het wordt overbemest en er zal meer stikstofuitstoot komen naarmate er nog meer koeien zullen worden gehuisvest

in een gebied dat deze mestbelasting normaal gesproken niet aankan. Als de mens het ecosysteem op een bepaalde plek wijzigt, moet hij niet verbaasd zijn dat dat gevolgen heeft. De weidevogels worden verdrongen door de ganzen, en de ganzen, die de mensen vroeger zelf opaten, worden nu hoogstens door de vossen verschalkt. Als de mensen het evenwicht in hun omgeving verstoren, krijgen ze te maken met een verstoord systeem, waar ze in feite zelf voor gekozen hebben. Het zal heel lastig zijn daar bijvoorbeeld door regelgeving iets aan te veranderen. De minister is nu al gevraagd de Europese eisen voor de maximale stikstofdepositie per hectare te versoepelen, omdat de

boeren die zojuist hun stallen hebben uitgebreid om meer koeien te kunnen herbergen nu het melkquotum is opgeheven, anders in de financiële problemen komen. Er is een grote toekomstige mondiale vraag naar zuivel, en daar speelt men op in. Belangenafweging speelt een cruciale rol en regelgeving is op zichzelf al een item dat ter discussie staat. Je kunt detailmaatregelen nemen in dit soort situaties, bijvoorbeeld mestvergisting subsidiëren en vossen jagen die behalve een gansje ook wel andere vogels lusten. Het zijn doekjes voor het bloeden. De Friese weiden, de Noord- en Zuid-Hollandse veenweiden en het bloeiende Binnenveld in de Gelderse Vallei bijvoorbeeld, zullen er

steeds meer anders uit gaan zien dan vroeger. Dijkverbreeding en verzanding en waterberging zullen ook het landschap veranderen. Dat alles accepteren we dan omdat wij de bazen zijn geworden in een monocultuur. Wat we uiteindelijk van ons vroegere landschap zullen overhouden, is maar helemaal de vraag. Het toekennen van een waarde in geld aan natuur, zoals nu het voorstel is, zal ook niets anders betekenen dan opnieuw de natuur aanpassen aan ons systeem. En vossen jagen? Dat doen jagers voor hun genoeg. De weidevogels hebben er niet veel aan. Hun gunstige ecosysteem keert niet terug.

Elsa Loosjes

De Vos, geliefd én gehaat

Geen dier zo controversieel als de Vos. Tienduizenden enthousiaste liefhebbers volgden het leven van een vossenfamilie via de webcam www.volgdevos.nl. Daartegenover staat een groep mensen die vossen vervolgen en doden. Dit omdat zij, met goedkeuring van diverse natuurclubs, vinden dat weidevogels beschermd moeten worden. Merkwaardig, uit onderzoeken is juist gebleken dat de eindeloze grasvlakten die ons land kenmerken en waar geen enkele biodiversiteit meer is te bekennen

desastreus zijn voor het weidevogelbestand. Het is dan wel erg kort door de bocht om een mooi dier (vind ik en met mij velen ook), de schuld te geven van het teloorgaan van het weidevogelbestand. Dat natuurclubs zich voor het karretje laten spannen van de faunabeheer-eenheden (jagers) doet de onderlinge cohesie tussen dierenwelzijns-organisaties en de natuurbeschermers geen goed. Zij worden op een geraffineerde wijze tegen elkaar uitgespeeld door jagers die maar wat

graag schieten. En dat terwijl de steeds verder afnemende biodiversiteit een gezamenlijk optrekken van zowel natuur- als dierenbeschermers vraagt. Kortom, het doden van vossen levert veel dierenleed op, het is absoluut niet effectief, de gedode exemplaren worden snel weer aangevuld door een extra geboortegolf en het gaat daarbij ook in tegen het principe dat elk individu in de natuur zijn waarde heeft. Of het nu een weidevogel of een roofdier is.

Hans Mandjes

Vos

Wat werd er een absolute onzin verkocht in het artikel 'Vos moet jacht in nacht vrezin' (NHD 26 augustus 2015). De vos veroorzaakt niet zo'n schade onder weide- en moerasvogels, zegt Harm Niesen van Faunabescherming. Dat doen blauwe reiger, wezel, hermelijn en bruine kiekendief. En als het echt lastig is om vogels te beschermen tegen de vos, zet dan een rastertje.

Als zelfstandig ecooloog volg ik al een tiental jaren in het veld het reilen en zeilen van weidevogels. Ik maak in het broedseizoen regelmatig mee dat in één nacht door een jagende vos 50 nesten x 4 eieren = 200 eieren werden vernield. Uitzondering? Nee, dit gebeurt ieder jaar weer. Een hermelijn of wezel pakt af en toe een ei of een broedende vogel. Dat gebeurde vroeger ook en de weidevogelstand leed daar nauwelijks onder. En het argument 'zet er maar

een rastertje omheen' is van de zotte, want dan kun je in Noord-Holland wel alle natuur onder stroom gaan zetten. Nee, wees dan als Faunabescherming een kerel en zeg hardop dat je een verschrikkelijke hekel hebt aan

bejaging. Maar verstop dat niet achter een dom verhaal.

Hans Boerma, Wormerveer.

(Ingezonden brief NHD 29 augustus)

Bloemen gezaaid in hartje Zaandam

Bijen zitten in de problemen. Ze hebben honger, doordat er steeds minder variëteit is in het landschap. In de landbouw zien we monoculturen en in de steden worden tuinen betegeld. Daarom is Vroege Vogels imker Pim Lemmers samen met Greenpeace een initiatief gestart voor bijen, namelijk Zzoemend Nederland. Het idee is simpel, zaai een tijdelijk braakliggend stuk grond in met een bij-vriendelijk bloemenmengsel en help hiermee bijen, vlinders en andere insecten. Niet alleen deze dieren zullen hier baat bij hebben, het stuk grond zal er als bloemrijk landschap ook veel aantrekkelijker uit zien. Dus ook de mensen uit de omgeving profiteren hiervan mee. Als verenigde Zaanse Natuur en Milieu Organisaties (ZNMO) vinden wij dit een sympathieke actie en hebben we dit nu ook in hartje Zaandam gedaan!!

Op donderdag 21 mei hebben leerlingen van het Zaanlands Lyceum, basisschool Hannie Schaft en basisschool De Westerkim op twee door de gemeente Zaanstad beschikbaar gestelde locaties een stuk braak liggende grond ingezaaid met een beproefd bijen en vlindermengsel. Dit bloemenmengsel bevat o.a. zaden van phacelia, boekweit, goudsbloem, korenbloem, cosmea en zonnebloem. Wethouder Leny Vissers-Koopman heeft samen met de leerlingen van basisschool De Westerkim en het Zaanlands Lyceum de eerste zaaihandeling verricht op het kale stuk grond tussen de spoorlijn en de Provincialeweg naast het stadhuis en tegenover het Inntel Hotel (de plek waar de gemeente van plan is het cultuurcluster te bouwen). Daarna hebben de kinderen de klus afgemaakt

zodat het hele terrein een fleurig geheel zal worden waar vlinders en bijen zich te goed kunnen doen aan de nectar van de verschillende soorten bloemen. Op een andere locatie, het voormalig Verkade terrein aan de Provincialeweg in Zaandam, hebben de leerlingen van basisschool Hannie Schaft samen met de leerlingen van het Zaanlands Lyceum de enorme oppervlakte van maar liefst 15.000 m2(!) ingezaaid met het bloemenmengsel. Hoewel de stukken in de eerste weken na het zaaien teleurstellend kaal en donker zijn gebleven houden we goede hoop dat er aan het einde van de zomer op beide locaties toch een mooie bloemenzee te bewonderen zal zijn.

Wethouder Leny Vissers-Koopman tijdens de zaaiactie met kinderen van basisschool de Westerkim

Eindelijk, een ZNMO webpagina!

Een lang gekoesterde wens van de Zaanse natuur en milieu organisaties is nu eindelijk gerealiseerd, een webpagina voor het ZNMO! De pagina is geïntegreerd in de nieuwe website van het ZNMC, een eerste indruk van de pagina en het webadres vindt u hieronder.

Op de webpagina wordt in het kort de functie van het ZNMO omschreven, worden de aangesloten organisaties genoemd (met een link naar de eigen websites) en zijn de vergaderdata en benodigde stukken voor het overleg te vinden. Daarnaast is er een mogelijkheid om een nieuwsitem toe te voegen.

Neem vooral eens een kijkje op de pagina en als u aanvullingen of een nieuwsitem wilt inbrengen stuur dan even een berichtje naar het secretariaat.

Webadres:
zaansnatuurmilieucentrum.nl/onderzoek-advies/zaans-natuur-en-milieu-overleg

KONINKLIJKE NEDERLANDSE NATUURHISTORISCHE VERENIGING

De KNNV is een vereniging voor veldbiologie die natuurstudie, natuurbeleving en natuurbescherming wil bevorderen. Kernwoorden als duurzaamheid en biologische diversiteit staan hoog in het KNNV-vaandel. De KNNV biedt natuur- en milieueducatie d.m.v. lezingen, excursies, cursussen, kampen en reizen. De KNNV heeft veel actieve werkgroepen en een eigen uitgeverij.

Vegetatie en vlinderleefgebied

Vlinders hebben een meervoudige relatie met vegetatie. Als volwassen vlinders voeden ze zich met nectar uit bloemen, maar minstens even belangrijk is de voeding in het larvestadium, omdat dit stadium langer duurt en dan juist de groei plaatsvindt. De rupsen leven doorgaans van een beperkt aantal waardplanten en zijn echte 'vreetmachines'. Alles is er

opgericht zo snel mogelijk groot te worden. Onder goede omstandigheden kunnen rupsen binnen drie weken duizendmaal in gewicht toenemen. De vegetatie is van groot belang voor de ontwikkeling van vlinders, maar ook moet deze beschutting bieden tegen predatoren, een veilige plek om zich te verstoppen of te overnachten, en een uitkijkpost om soortgenoten op te

merken. De vegetatiestructuur is ook van belang omdat vlinders koudbloedig zijn. Ze hebben warmte van buitenaf nodig om actief te kunnen zijn. Hun optimale temperatuur ligt bij de 35 graden. Dagvlinders zijn daarom in sterke mate afhankelijk van de straling van de zon, zowel in het larve- als in het volwassen stadium. Dit in tegenstelling tot de nachtvinders, die zich opwarmen

door snelle korte vleugelslagen te maken. Door de warmte die de vliegspieren in het borststuk opwekken loopt de lichaamstemperatuur tot 30 graden op. Dit kost de vlinder veel energie, maar daardoor zijn de nachtvinders wel onafhankelijk van zonnestraling en dus in staat om 's nachts te vliegen. De Nachtvinders vormen als het ware de dinosaurïers

binnen de groep vlinders, met wortels tot in het Juratijdperk (ca. 190 miljoen jaar geleden). Dagvlinders zijn pas tot bloei gekomen door hun relatie met bloeiende planten in de loop van het Krijt. Het foerageren op bloemen overdag werd aantrekkelijker en daarmee ook het gratis gebruik van zonnewarmte.

Werkgroep Kooiakkers

De werkgroep Kooiakkers Beheert twee hectare bloemrijk rietland in de Kalverpolder, met het doel een mooi stukje veenmos met moerasviooltjes, zonnedaauw, moerasvaren en heemst te behouden. Tevens is het de bedoeling dat we de kooiakkers inventariseren. Het zou prachtig zijn om precies te weten welke flora en fauna dit gebied tot zo'n mooi geheel maken. We kunnen altijd extra handen gebruiken. Op de eerste zaterdag van de maand van 9.30 tot 14 uur en elke woensdag van 9.30 tot 12.30 uur zijn we er. De Kooiakkers bevinden zich langs de Leegwaterweg, 200 meter van de kruising Wijdewormer.

Wateraardbei

Een nieuwkomer op de Kooiakker is de wateraardbei. Zo'n zeven jaar geleden maakte ik een excursie mee van de plantenwerkgroep in de omgeving van het Naardermeer. Wij kwamen op een pad dat vol stond met wateraardbei. Die groeide over het wandelpad heen. Ik kon de verleiding niet weerstaan om een stukje wortelstok mee te nemen en op de kooiakkers in de grond te stoppen. En jaren heb ik niet meer aan de sierlijke plant gedacht. Nu staat ze prachtig te bloeien. Jammer dat de vruchten niet eetbaar zijn. Volgens de flora komt de wateraardbei in Noord-Holland niet voor in brakke gebieden boven het IJ. De wateraardbei heeft vaak omvangrijk stelsel van houtige, roodbruin vertakte wortelstokken die door het mos of soms over de grond kruipen. De bloemen staan in losse bij schermen. De bloem is donker bruinachtig purperrood (als gestold bloed). De bloembodem zwelt na de bloei sponsachtig op, zodat een aardbeiachtige vrucht ontstaat, die echter sappig nog smakelijk is.

Loek Vlaanderen

De Verneemspaak

Noodbrug N203

De bruggen van de Provincialeweg over de Nauernasche Vaart in Krommenie moeten vervangen worden. De provincie Noord-Holland had daarbij het onzalige voornemen om het fietsverkeer dan maar even voor negen maanden om te leiden over de Vaartbrug. De Fietsersbond heeft zich daar sterk tegen verzet. Zij achtte deze omleiding niet van gevaar ontbloot, in ieder geval hoogst oncomfortabel, en vroeg zich af waarom het ongemak voor een infrastructurele maatregel ten bate van de automobilist voor rekening van de fietser kwam. Kennelijk is nu ook de provincie ervan overtuigd dat het creëren van een omleiding een wel erg gemakzuchtige maatregel is en wordt er nu gewerkt aan een vaste oeververbinding voor fietsers over de Vaart.

Ned Benedictweg

Een langgekoesterde wens gaat in vervulling: een directe fietsverbinding tussen de Ned Benedictweg en de Noorddijk/het Noordeinde in Wormerveer. Tot nu toe was de enige mogelijkheid om van de Benedictweg op het Noordeinde te komen een vreugdeloze sjouwpertij langs een trap-

met-fietsgoot. Wel zou de Fietsersbond nog een paar wijzigingen in het ontwerp wensen: een veiliger toegang van de Benedictweg tot het nieuwe fietspad (nu wel erg smal) en een wat geringere hellingshoek. Die is in het ontwerp gemiddeld ruim drie procent, maar op onderdelen nog een stuk steiler.

Esdoornlaan

De provinciale weg in Wormerveer tussen het station en de bruggen over de Nauernasche Vaart ondergaat een facelift. Terzelfdertijd wordt onder de provinciale weg een fietstunnel getrokken en wordt de Esdoornlaan een doorgaande fietsroute. Nu gemeente en provincie toch bezig zijn heeft de Fietsersbond voorgesteld om de Esdoornlaan tot fietsstraat in te richten. Tot nu houdt de gemeente Zaanstreek de boot helaas af met verwijzing naar de 'verwachte' fietsintensiteit (waarover nog niets vaststaat) en een formele verwijzing naar bestaande inrichtingsnormen. Een kans gemist voor een creatief inrichtingsbeleid voor fietsers.

Beatrixbrug

Zaanstad heeft plannen gemaakt voor de inrichting van de nieuwe Beatrixbrug

en de aansluitingen met de Peperstraat en de Westzijde. De Wilhelminabrug krijgt waarschijnlijk dezelfde indeling als de Beatrixbrug. De nieuwe bruggen worden geplaatst als de sluis voor het scheepvaartverkeer gesloten wordt; dit is voor onbepaalde tijd uitgesteld. De Fietsersbond Zaanstreek heeft de plannen bekeken. We zijn er van geschrokken. De nieuwe brug is smaller dan de oude, de situatie wordt daardoor voor fietsers slechter dan bij de huidige brug. Tegen de oorspronkelijk geplande hoogteverschillen tussen weg en fietspad en tussen fietspad en voetgangersgedeelte hadden wij grote bezwaren. Zaanstad onderzoekt nu of ze weggelaten kunnen worden. De fietspaden zijn erg smal, zeker als je kijkt naar de grote aantallen fietsers die van deze belangrijke oost-westverbinding gebruik maken. Ook hier hopen wij op aanpassingen. Richting het centrum eindigt het fietspad en komen de fietsers en auto's samen op de rijbaan terecht; verre van ideaal, maar het is een beter moment dan verderop invoegen bij de smalle bocht naar de Westzijde.

Jan van Geffen

ZAANSE ENERGIE KOÖPERATIE

De coöperatieve vereniging Zaanse Energie Koöperatie u.a. heeft tot doel het bevorderen van het gebruik van windenergie en andere vormen van duurzame energie en het op milieuvriendelijke wijze produceren van energie.

De Koöperatie heeft als eerste project het beheren van een windturbine, waardoor de leden bijdragen aan de productie van schone duurzame stroom door gebruik van windenergie.

Opening Zonneveld

Welkom iedereen bij de opening van "Zonneveld" (zeg maar ja!) Dank aan Dagblad Zaanstreek met het prachtige artikel in de krant van 9 juni. Bijna nog mooier is het bericht diezelfde dag dat de boodschap van de Zaanse Energie Koöperatie zelfs Beieren heeft bereikt, waar de G7 besloten dat het gebruik van kolen en olie in 2025 wereldwijd moet zijn verdrongen door wind en zon. Met

groteske armgebaren legt Merkel aan Obama uit dat kernenergie ook geen optie is: de nieuwe sarcofaag van Tsjernobyl meet 150 bij 275m bij 105m hoog. Ook dank aan Manege Veldt, waar in de mooie schaatswinter van 2011 de kantine uit zijn voegen barstte voor de oprichting van Engestroom. Wormerland wilde klimaatneutraal worden. De Engewormer, nu 160 hectare

natuurgebied, geeft ondersteund door de ZEK het voorbeeld hoe je dat doet. De tegenwerking van de provincie Noord-Holland ten spijt.

De ZEK roept overheden op eindelijk eens recht door zee met duurzame energie om te gaan:

1e Dat Zaanse Energie dus echt van Zaanse Zon en Wind komt (via Greenchoice)

2e Hoe BTW heffen over Energiebelasting op Schone Stroom rijmt met subsidiëring van steenkolenstroom

3e Laat trein en laadpunten gaan op zon en wind en niks anders.

Met dank aan Engestroom-enthousiasten: Ayham Bayzid, Edwin Doets, Jan Molenaar, Roelf Steendam, Nico Vaal en Marcel Wijkstra geef ik het woord aan Groenlinks raadslid Harold Halewijn, die namens Wormerland "Zonneveldt" zal openen.

Goedemiddag,
ZEK, hartelijk bedankt voor de uitnodiging om hier vandaag aanwezig te zijn. En nog leuker omdat ik de eer heb gekregen "Zonneveldt" vandaag officieel in gebruik te mogen nemen. Vooral ook omdat ik zelf een enorme

fan ben van zonne-energie. Ook het dak van mijn huis in Oostknollendam ligt helemaal vol met zonnepanelen en zonneboilers. Het dak kan eigenlijk niet groot genoeg zijn.

Deze installatie op de manage van Veldt is een prachtig voorbeeld hoe je grootschalig zonne-energie kunt toepassen. Het toont hoe een ondernemer samen met particulieren verenigd in een coöperatie, de zon kan aanwenden voor het opwekken van energie. Met 242 panelen levert deze installatie straks circa 60.000 kWh energie per jaar. Met een gemiddeld energieverbruik van 3500 kWh per huishouden, levert dit dak dus de benodigde stroom voor 15-20 huishoudens. En zo wordt deze mooie polder de Engewormer energieneutraal wat betreft elektriciteit. Maar de ambities moeten natuurlijk hoger.

Het elektriciteitsverbruik zal de komende jaren nog fors groeien als gevolg van de groei van elektrische auto's en de inzet van warmtepompen voor de verwarming van de woning in plaats van gas. Dat vraagt enorme aanpassingen aan de infrastructuur en levert de consument over aan de grote energie leveranciers. Of je besluit het lokaal te houden. Lokale opwekking,

lokale distributie en straks ook lokale opslag en via lokale coöperaties. Ik zie daarom een prachtige taak voor de ZEK, de gemeente én ondernemers in Wormerland om het areaal zonnepanelen snel uit te breiden. Stallen van boerenbedrijven, de daken van de bedrijfspanden, hoogbouw en bijvoorbeeld het dak van de beheerboerderij van Natuurmonumenten lenen zich hier uitstekend voor. Regelgeving en financiering zit deze ambitie niet in de weg. Wel de onduidelijkheid over saldering en belastingen. Daar ligt nog een belangrijke taak voor de centrale overheid. De gemeente Wormerland voert op dit moment het programma Wormerland Verduurzaamt waar bewoners en ambassadeurs worden uitgenodigd om samen te zoeken naar oplossingen die uiteindelijk moeten leiden tot een energie neutraal Wormerland. En de ZEK is één van de partijen die daar een rol in speelt. Met wind- en zonne- installaties. Hulde voor dit initiatief en laat het een voorbeeld zijn voor iedereen die van de zon en van onze aarde houdt.
Dank u wel,

Harold

Uitreiking Daam Schijfprijs

Zaandam – Dick Beets ontving woensdagavond 22 april tijdens de ALV van de Zaanse Energie Koöperatie in De Schildershoek (Zaandam) de Daam Schijfprijs.

Deze onderscheiding wordt (onregelmatig) uitgereikt aan mensen die stimulerende activiteiten hebben ontplooid in de Zaanstreek. Deze Enge Wormer-nees in hart en nieren krijgt de prijs omdat hij na twintig jaar tomeloze inzet en nog steeds zeer actief betrokken is bij zijn eigen (duurzame) Zaanstreek. Dick was al betrokken bij de brede maatschappelijke discussie, werd daarbij lid van WEBZ (Werkgroep Energie Besparing Zaanstreek) en startte vanaf 1995 in het bestuur van de Zaanse Energie Koöperatie en zit daar tot op heden. Dick en Gerda Beets zijn daarbij al jaren een voorbeeld voor hun omgeving door op hun erf energie op te wekken met wind en zon. Een andere mooie kroon op al zijn werk is dat de ZEK nu een groot aantal zonnepanelen op het dak van Manege Veldt mag leggen en dat hier zijn mede-Engewormer-nezen en ZEK-leden in kunnen participeren. Tijdens zijn werk

heeft hij zich ook ten volle ingezet voor de bewoners van de Prinsenstichting. Daarnaast was en is Dick actief bij Milieudefensie; onder andere bij de actie 'geen kolen maar een molen', tegen het (sluip)verkeer door Enge Wormer, bij de agrarische natuur vereniging. Tevens is hij fanatieke sportman en boer. Kortom een veelzijdige man die zich op een buitengewone positieve manier (heeft) in(ge)zet voor de Zaanstreek. De prijs wordt uitgereikt door Ton Smit die zich ook jarenlang voor het 'Zaanse

groen" heeft ingezet en zelf medeoprichter was van de Zaanse Energie Koöperatie . De uitvinder Daam Schijf heeft in de 18e eeuw voor een echte mediahype gezorgd. Hij had een schip gebouwd, dat geen riemen of zeilen had, maar toch kon varen. Zijn uitvinding, waarvoor hij octrooi had aangevraagd, trok veel belangstelling. Bij de demonstratie die hij gaf ging het eerst goed. In het vooronder had hij een stel paarden geplaatst die een tredmolen in werking stelden. Vijftien meter kwam het schip vooruit, toen zonk het. Er is een straat naar deze uitvinder genoemd. Een bewoner van deze straat, de bijzondere dichter Dirk Versteeg, ging op onderzoek uit naar wie deze Daam Schijf nu eigenlijk was. Hij vond het zo'n mooi verhaal, en ook zo kenmerkend voor de Zaanse ziel, dat hij de Daam Schijfprijs is gaan uitreiken aan mensen die op cultureel gebied hun nek durven uit te steken. Je wint niets, maar wel de eer dat je iets aandurft waar veel risico aan vast zit. Degene die de prijs wint, moet hem ook weer doorgeven.

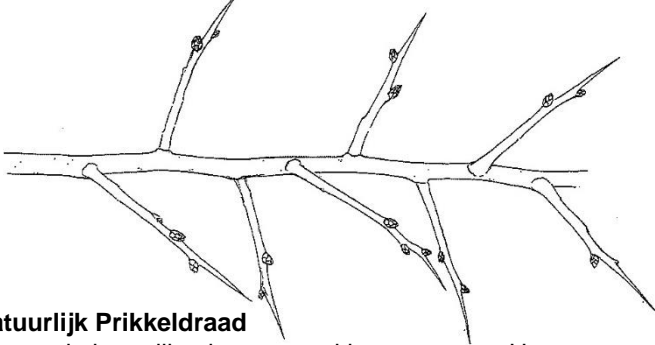
BIJZONDERE BOMEN IN DE ZAANSTREEK

In deze rubriek willen we aandacht schenken aan bijzondere bomen die in onze omgeving te vinden zijn. Wij weten er een aantal te vinden, maar lang niet allemaal, wij zouden het op prijsstellen als U ons wilt helpen om deze bomen bij ons te melden. Het gaat ons om bomen die oud zijn en bomen die een bijzondere betekenis hebben b.v. een herdenkingsboom of een jubileumboom die gepland is op openbaar grond of voortuin of een bijzondere soort boom. Stuur de informatie naar KMZ of bel naar Loek Vlaanderen 6288490. In de volgende uitgaven van deze krant zullen wij aan boomsoorten aandacht besteden.

Meidoorn (*Crataegus spec.*)

De eenstijlige meidoorn (*C. monogyna*) en de tweestijlige meidoorn (*C. laevigata*) zijn bomen die veel op elkaar lijken, maar toch van elkaar verschillen. Het is een algemene boom en hij komt ook voor als heester en als afscheidingshaag. In de stad wordt de meidoorn als boom toegepast in smalle straatjes. De rode meidoorn is een kruising tussen de beide soorten meidoorns.

Al heel vroeg in het voorjaar loopt de meidoorn uit. In de tweede helft van mei staat de boom helemaal in het blad en een korte tijd later staan aan het einde van krotlootjes groepjes bloemen. Ze bedekken de takken met een witte bloesem. In september worden de bessen rood. Bessen van de eenstijlige meidoorns hebben één pit; in de bessen van de tweestijlige zitten twee of meer zaden. Deze bessen blijven tot ongeveer januari hangen. De bladeren van de eenstijlige zijn meestal diep ingesneden en ze hebben een lange steel en een wigvormige bladvoet. Van de tweestijlige is het blad recht en de bladeren hebben een kortere steel. Er zijn onnoemelijk veel soorten meidoorns, waarvan er een groot aantal wordt gekweekt. De bomen komen ook in het wild voor.

Natuurlijk Prikkeldraad

Al voor de jaartelling kamen er al heggen voor. Het waren zogenaamde weer-heggen zij waren aangelegd als veekeringen. De heggen bestonden meestal uit meidoorn en sleedoorn. Dat veranderde toen er prikkeldraad werd uitgevonden in 1873 door Joseph Glidden. Maar ook door de herverkaveling verdwenen vele heggen uit het landschap.

In de Stelling van Amsterdam zijn nog enkele heggen aanwezig zoals bij het fort de Ham. Ook in de Hollandse Waterlinie zijn nog resten van heggen te vinden. Bij enkele forten zijn nu weer meidoornhagen gepland. In plaats van prikkeldraad.

Niet alleen voor het boven- maar ook voor het onderhout waren voorschriften.

De bovenlaag moest geknipt worden. De takken moesten onder de heg blijven liggen. De zijtakken dienden terug te worden gevlochten in de heg en eventueel vastgebonden te worden omdat de onderste takken afsterven door lichtgebrek. Hierdoor ontstaat een wirwar van horizontale en verticaal groeiende takken, waardoor de heg vrijwel ondoordringbaar wordt.

